



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. I. Responsio ad ea, quae Magdeburgenses Centuriatores in prooemio accusationis Canonum Apostolorum in eos obijciunt: & defensio Canonis xvij. de secundis nuptijs ordinando Clerico prohibitis, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

FRANCISCI TVR-
RIANI SOCIETATIS IESV,
ADVERSVS MAGDEBVRGENSES CEN-
turiatores pro Canonibus Apostolorum,
LIBER PRIMVS.

*Responsio ad ea, quæ Magdeburgenses Centuriatores in proœmio accu-
sationis Canonum Apostolorum, in eos obijciunt: & defensio Canonis xvij.
de secundis nuptijs ordinando Clerico prohibitis: & explanatio loci Pauli
ad Titum de continentia Sacerdotum, Collatis locis scripturæ, & examina-
ta proprietate & consuetudine verbi Continentiæ, in scripturis. Cap. I.*



T igitur ad omnia, quæ Magdeburgenses Centuriatores in Ecclesiasticos Canones Sanctorum Apostolorum obijciunt, respondere iam incipiamus, ordiamur ab eorum proœmio: sic enim illi orsi sunt: Canones illos, qui à Clemente Romano versi dicuntur, & nomine Apostolorum circumferuntur, ab Apostolis nõ esse conscriptos, nec hoc sæculo tales extitisse, multis firmis argumētis probari potest.]

Hactenus proœmium, in quo illud primum non intelligo, quid sibi velit, quod aiunt, Canones illos, qui à Clemēte Rom. versi dicuntur. Ex qua enim lingua versi? aut quis vnquam dixit à Clemente versos, præter Magdeburgenses? an versi è Græco in Latinum? ecquis ignorat, Clementem Romanum lib. 8. de constitutionibus Apostolorum Græcè scripsisse, esseq; Apostolorum Canones extremã partem libri octauitamet si ignorasse quidem Magdeburgenses non mirum erat, si hi libri non essent iam pridem in lucem editi, & in publico versarentur. An fortassis existimãrunt Magdeburgenses, ex lingua Hebraica, aut Syra, aut Arabica, in Græcam à Clemēte trãslatos? ipsi ergò viderint, quid dicere voluerint, aut quomoddò à Clemente versos intellexerint. Libenter equidem dissimulãsem hoc, quia parùm aut nihil ad causam refert, nisi cum ijs agerem, qui se in omnibus acutos & perelegantes viros putant, & præ se cæteros homines nihili faciunt. Præterea, quod in eodem proœmio dicunt, non esse ab Apostolis conscriptos canones istos, Quis hoc negat? aut quis vnquam ex catho-

*Magd. inscis-
sè Canones
Apostolorum
versos à Cle-
mente dicunt.*

A licis

2
 Canones
 Apostol. sine
 scripto tradi-
 ti sunt.

licis scriptos ab Apostolis dixit? aut esse eos scripturam sacram, & diuinitus inspiratam? vt quidem esset, si ab Apostolis scriptos esse sic probaretur, quomodo probatur, scriptum esse ab eis nouum testamentum. Quod autem adiunxerunt, Nec hoc seculo tales extitisse: hoc illud est, de quo cum eis contendimus. Et hoc nos multis grauissimis testimonijs loco suo probabimus, si prius istorum argumenta, quae ipsi firma vocant, & in sex locos distribuerunt, refellerimus. Primùm, nam reperiuntur (inquiunt) inter eos aliquot Canones, qui probatis authenticis, quos paulò ante recēsuimus, Apostolorum Canonibus & doctrinā aduersantur, quales sunt Canon 17. qui secundas nuptias dānat, quas tñ Paulus 1. Tim. 5. & 1. Cor. 12. mādāt, & pręcipit.]

1. To. con. pa.
 27.
 Defensio, &
 explicatio
 canonis Apo-
 stol. 17.

Tit. 1.

Vfus, & pro-
 prietas verbi
 ἡμπαρῆς, id
 est, continens.

Continentia
 & continen-
 tis vocē pro-
 priē & vt spe-
 cialis est vir-
 tus, apud Pau-
 lum accipi.

Haftenus Magd. Recitemus nos Canonem: Si quis post baptismā secundis nuptijs fuerit copulatus, aut cōcubinam habuit, non potest esse Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, aut prorsus ex numero eorum, qui ministerio sacro deferuiunt. Haftenus Canon: qui si nuptias damnat, damnat etiā Paulus 1. Tim. 3. cūm pręcipit, vt sit Episcopus & presbyter, vnus vxoris vir, id est, nē sit secundis nuptijs copulatus. Itā enim esse intelligēdum, quia hoc isti sine vlla ratione, & auctoritate negabunt, nox ipsius Pauli verbis, & verborum eius virtute, docemus & probamus: quia, quem hoc loco dixit Apostolus, debere esse vnus vxoris virum, sobrium, pudicum, filios habentem subditos, eundem dixit in Epistola ad Titū, debere esse item vnus vxoris virum, filios habentem non in accusatione luxurię, pudicū & continentem. Interrogate ergō Paulum Magdeburgenses, cur continentem addidit ad pudicum? cur, inquam, ad pudicitiam, quę laicis quoquē coniugibus necessaria est, continentiam non est, continentiam addidit in Sacerdotibus? Quid sibi voluit istius verbi adiunctio, si vxore vti Episcopo & presbytero licere volebat? Verbum enim ἡμπαρῆς, quod continētem declarat, cūm solum ponitur, id est, sine additione eius rei, cuius aliquis continens est, vt irę, inanis glorię, (irę enim continens quis dicitur, & glorię, & auri, ac similibus) tūc ad voluptates gustūs & tactūs propriē refertur, vt Aristoteles in priore libro magnorum Moraliū notauit. Requirit ergō Paulus, qui vim & proprietatem horum verborum nō ignorabat, quibus in tam necessaria nobis doctrina utebatur, requirit, inquam, vt sacerdos, siue libidine tentetur, siue non, contineat se ab omni cōcubitu. Hoc enim significat, debere esse castum simul & continentem. ἡσέφρωv enim, (ait idem Aristoteles) id est, castus, non patitur: ἡμπαρῆς verò, id est continens, patitur. Si qui verò putabunt non accipi hic ἡμπαρῆς id est, continentem, propriē, putent quoquē, vt errorem suum augeant, neque cetera, quae hoc eodem loco Paulus cum continente cōiunxit, ad proprias virtutes pertinere, sed ad communes & generales, quos statim ratio ipsa verborum & doctrinę, & scripturę sanctę consuetudo redarguet: & non itā esse, quod putant, conuincet. Quia enim ad Episcopum pertinet, & ad Sacerdotem, vt elemosynas tribuat, vt sciat non solum pau-

peribus ecclesie sue tribuendum esse, sed etiam peregrinis, quod sine scripto etiam traditum est canone Apostolorum 41. idcirco iubet ei Apostolus per epistolam, hospitalem esse. Itaque ad charitatem erga pauperes ecclesie sue, debet adiungere Sacerdos ecclesie charitatem erga peregrinos: sicut B. Petrus ad charitatem fraternitatis siue erga fratres, quam vocat philadelphiam, iubet adiungere charitatem generalem erga omnes, etiam inimicos: ne quis existimet satis esse, diligere fratres nostros, qui ex eodem utero mystico baptismali nobiscum renati sunt, nisi diligat etiam quoscumque alienigenas. Similiter iubet esse φιλάγαθον, id est, studiosum eorum, qui probi sunt, ut sic studio suo improbos alios ad probitatem prouocet: item castum, siue pudicum, ut alios exemplo suo hortari possit ad pudicitiam: nam oculis etiam & auditu & sermone pudicum siue castum esse oportet. Præcipit deinde iustum esse, ut sit ἀσποσώπιδης, sicut Apostolica constitutio in 2. lib. Clemētis Romani eidem præcipit, id est, ut non sit acceptor personarum, qui (inquit) neque diuites reueareatur, neque pauperes contemnat & opprimat. Nihil enim magis sacerdoti, qui ecclesie præest, necessarium est, cum sit iudex in ecclesia sua. Sequitur deinde, ut sit ὁσίος, id est, sanctus: hæc quoque propria & specialis virtus est, sicut superiores. Differt autem, ut Photius Constantinop. in Lexico suo notauit, ὁσίος, id est, sanctus, à iusto: quod iustus (inquit) seruat equalitatem iustitie erga sui similes, id est, erga homines: ὁσίος verò ἐπεὶ τὰ θεῶν ἰσοποσάτως ἐπιὸν καθ' ὅσους θεῶν δειῶν, id est, sanctus, qui studio diuinorum tenetur, & se Deo consecrauit. Sequitur deinde, ut sit ἐγκρατὴς, id est, continens: quod verbum ἐγκρατὴς ἢ ἀσποσώπιδης secundum proprietatem suam declarat, id est, incrementum & amplificationem castitatis, siue pudicitie: significat enim, non tangere uxorem, sicut Paulus loquitur in Epistola ad Corinth. cum ait, De quibus scripsistis, bonum est homini, mulierem non tangere. de vxoribus enim interrogauerat Corinthij, & eis Paulus respondit, ut & ratio ipsa conuincit: & nos alio loco, auctore etiam & interprete S. Sixto secundo, copiose docuimus. Si igitur præceptum Christi est, ut sit sacerdos, qualis hic ab Apostolo describitur, sit etiam præceptum eius, ut continens sit: aut si hoc non est, nec illud, ut sit hospitalis, benignus, sobrius, iustus, sanctus. Ipse denique viderit, qui aliter locum hunc Pauli, & verba eius interpretanda esse putet. De huiusmodi continentia carnis, id est, de virtute speciali etiam uxorem propriam non tangendi, disputabat Paulus coram Felice præfide, & Drusilla vxore eius, sicut disputauit apud Corinth. quæ fuit causa, ut ad eum Corinthij de ea rescriberent, & Paulus eis responderet: De quibus scripsistis, bonum est homini, mulierem non tangere, id est, uxorem. Disputabat etiam Paulus coram Felice de iustitia, speciali virtute. Quid enim accommodatius & opportunius esse poterat, quam ut reus coram Iudice de iustitia inter homines differeret, & de iustitia Dei in iudicio futuro? aut quid rursus alienius à ratione, & proposito, & loco, ac tempore illo, quam si dicatur differuisse de iustitia, quæ vniuersam virtutem significet,

2. Pet. 1.

Quid iustus
differat ab
eo, qui dici-
tur ὁσίος, id
est, sanctus.

lib. 2. de do-
gmatibus cha-
racteribus.

Act. 24.

& de continentia, quæ vniuersam item virtutem significet? Quis enim ita Lucam locutum fuisse vnquam dixerit, vt bis virtutem vniuersam duplici vocabulo Iustitiæ & Continentiæ, in eodem loco ociosè affecerit? Præterea cum Paulus de secularibus dicit, Si non continent, nubant: an nõ necesse est omnino, verbum continendi, vnde continentia deriuatur, sicut *ἐγκράτεια* ἀπὸ τοῦ ἐγκρατίζομαι, referri ad continentiam carnis? Quare, si permittit Apostolus ijs, qui continentem esse nolunt, id est, qui nolunt continere se semper ab omni concubitu muliebri, vt vxores ducant, vt suis vtētes, fornicari definant, & ijs, qui vxores habent, vt, postquam ad tempus ex consensu se ab eis continuerunt, reuertantur in idipsum, nè propter incontinentiam tententur: ergò vxore sua vti, non est secundum Paulum continentis, licet possit esse casti, siue pudici. Ex quo rursus fit, vt si sacerdos debet esse continēs, sicut Apostolus præcepit, necesse sit secundum scripturam Pauli diuinitus inspiratam, vt vxorem suam non tangat. Idcirco continentem esse, nulli in toto nouo testamento præcipitur, nisi ministris sacri altaris, Episcopo, presbytero, & diacono, & ijs, qui continentiam Deo promiserunt. Rursus cum ait idem Apostolus, Omnis autem, qui in agone cõtendit, ab omnibus se abstinet, quod Græcè est *ἐγκρατίζεται*, necesse est ad ea referre, quæ sunt propria continentiæ specialis, id est, ad voluptates & concupiscentias ventris, & sub ventre, vt Græci loquuntur, quas hæc virtus specialis cohibet. Hæ enim sunt, quæ pugili, & ei, qui in stadio currit, & in agone certat, nocere possunt. vnde inquit Theodoretus, hunc locum interpretans, Nõ omnibus cibis vescuntur isti, quanquam expectant: sed eum solum, quem magister eorum eis adhibet. In illo autem loco Epistolæ Pet. 2. cap. 1. Ministrate

Continentia ministris altaris tantum modo præcepta in scriptura inueniuntur.

1. Cor. 9.

2. Pet. 1.

Eph. 5.

Iaco. 1.

Rom. 12.

in scientia continentiam, accipiendum quoque esse verbum Continentiæ, pro virtute continentiam carnis, id est, continentiam voluptatum gustus & tactus, (ex vtroque horum enim constat hæc virtus. sciteq; dixit Tertullianus in libro de ieiunio contra psychicos, monstrum esse libidinem sine gula. vnde scriptum est, Nolite inebriari vino, in quo est luxuria) satis declarat quod sequitur, In continentia patientiam, scilicet ministrare: quia enim voluptates carnis, siue concupiscentiæ, à quibus vnusquisq; tentatur abstractus & illectus, sicut ait beatus Iacobus, vehementissimæ omnium sunt, ac vehementiores etiam quam impetus iræ, vt philosophi quoque tradunt, idcirco in his cohibendis maximè opus est patientiæ virtute. Hæc igitur est præcipua ratio, cur in cognitione siue scientia studiosus continentiam, quam aliam virtutem, ministremus: quòd, vt dixi, concupiscentiæ, in quibus refrænandis & coercendis virtus continentiam versatur, vehementissimæ omnium sint. Iubet ergò B. Petrus ministrare in fide virtutem, id est, adiungere ad fidem opus virtutis, quia fides sine virtutis opere mortua est: & ministrare in virtute scientiam, id est, operari virtutem cum cognitione, siue prudentia spiritus, quæ est regula & norma veræ virtutis: *ἡ δὲ εἰς* enim vocat B. Petrus, quæ Philo-

Philosophi in operatione virtutum vocant *φρόνησις*, id est, prudentiam. Vnde Apostolus in epistola ad Rom. iubet, vt probemus, id est, vt per instructionem legis Dei examinemus, quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. Sic enim intelligendum esse, quod ait, Vt probetis, quæ sit voluntas Dei bona, intelligi potest ex c. 7. eiusdem epistolæ ad Rom. cum ait: Et probas quæ sint meliora, instructus per legem. Propter hanc ergo cognitionem, siue prudentiam spiritualem, quæ ministranda est in operatione virtutis, vt sit recta ac perfecta, dixit Esaias: Discite benè facere, vt eruditè magnus Basilius in eo loco obseruauit. Sine perceptione enim scientiæ siue prudentiæ ad benè operandum, non possumus benè operari: & rursus idem Esaias, Cum iudicia tua (inquit) feceris, iustitiam discent habitatores terræ. Ergo postquam beatus Petrus præcepit ministrare in fide virtutem generaliter, & in virtute cognitionem siue scientiam, quæ discenda est ex institutione legis Dei & sanctarum scripturarum: pergit iam ad speciales virtutes, quarum primam posuit continentiam, propter causam iam dictam. Non perfequor reliqua, quia non est locus. Per se intelliget, qui scripturas sanctas scrutari didicerit. Redeo ad locum Pauli in Epistola ad Titum, cui consonat præceptum beati Petri in epistola Clementis secunda: Ministri (inquit) altaris siue diaconi, ad Dominica tales eligantur officia, qui ante ordinationem suam coniuges suas reliquerunt. Sic enim scriptum est in vetusto exemplari bibliothecæ Vaticanæ: Non dixit, Coniuges suas eiecerunt, siue excluderunt. Hoc enim vetat canon v. Apostolorum, quia inhumanum sit hoc facere: sed dixit, Reliquerunt: id est, iam ante ordinationem deseruerunt cum eis misceri: nisi enim ante ordinationem vxor ordinationi mariti assentiatur, & ambo deinceps semper ex consensu continentes esse velint, non potest ordinari. Hoc ergo significat, ante ordinationem coniuges suas relinquere. In extrema autem parte epistolæ, hæc (inquit) præcepta à sancto Petro accepi. & nè quis aliquandò dicere posset, esse hoc præceptum humanum, & non diuinum, subiungit: Hæc tibi fili charissime insinuari curauit, vt seruari omnia præcipias sine macula. si quis verò audierit te, utilis erit minister Iesu Christi: qui autem non audierit te, immò loquentem Dominum per te, ipse sibi damnationem acquireret. Ergo hoc præceptum beati Petri de continentia sacerdotum, diuinum est, & non humanum. Cum enim quis loquitur, quæ aut priùs ipse Dominus immediatè & ore suo locutus est, vt ea quæ sunt in euangelio, aut postea locutus est per Apostolos suos siue scripto, siue sine scripto, diuina tunc & non humana loquitur. Vnde reddens rationem Dionysius c. 4. cælestis hierarchiæ, quare Deus cum legem dederit per Angelos, vt S. Stephanus in Actis Apostolorum, & Paulus in epistola ad Galatas testantur: scriptura tamen Exodi, ab ipso Deo datam esse dixit: Scilicet non ob aliam causam, inquit, nisi vt doceremur, diuinam esse legem. Vt igitur lex data per Ange-

Rom. c. 7.

Esa. c. 1.

Esa. 22.

De continen-
tia ministrorum
altaris
ex Clemente
similis locus
ei qui est in
epist. ad Titum.

De continen-
tia præceptum
diuinum est,
non humanum,
vt alia item
per Apostolos
tradita.

Act. 7.

Galat. 3.

Exod. 19.

los, non erat angelica, sed diuina: sic omnia, quæ Dominus per homines, quos Apostolos & ministros noui testamenti elegit & misit, tradidit, non sunt neque dicuntur humana, sed diuina: sicut non humana, sed diuina fuerunt, quæcunque Deus per Moysen populo suo tradidit. Vnde diuinus Dionysius vnum genus tantum traditionum Apostolicarum à sanctis Apostolis didicit, id est, diuinum: non duplex, alterum humanum, alterum diuinum: vt ex extrema parte capitis primi Ecclesiasticæ hierarchiæ perspici potest. Deinde si sunt Apostoli magistri Ecclesiæ Catholicæ, vt quidem sunt: siquidem Spiritus Sanctus per eos, & per eorum prædicationem, Ecclesiæ Catholicæ traditam, docet Ecclesiam omnem veritatem: Apostolos autem Dominus per se & immediatè erudiuit, & illuminauit in omnibus, quæ ecclesiæ tradiderunt: contra enim sentire, error est: sunt igitur non humana, sed diuina omnia, quæ Apostoli à Christo missi, in ecclesia Dei docuerunt & statuerunt. Nec enim, cum Apostolus dixit, Nam cæteris ego dico, non Dominus, diuina ab humanis distinguere voluit: sed ea, quæ Dominus ore proprio in Euangelio docuit, vt illud, Vxorem à viro non discedere, ab ijs distinxit, quæ non prius ore proprio, sed tunc primum ore Apostoli docuit: quale est, Si quis frater vxorem habet infidelem, & quæ sequuntur. Vt sapienter Theodoretus, in diuinis scripturis valdè exercitatus & eruditus, sua interpretatione admonuit. Immo ipse idem Paulus, nè quis malè interpretaretur, quod dixerat, Ego dico, non Dominus: & ad humanam auctoritatem, quod diuinæ erat, referret, de ijs omnibus, quæ paulò antè scripserat, subiunxit: Puto autem quòd & ego spiritum Dei habeam. Sic quoque beatus Chrysostomus sensit, sed, vt antè dixi, qui præceptum de continentia sacerdotum, in epistola Pauli ad Titum, humanum putat, putet etiam humanum esse præceptum de hospitalitate, & iustitia, ac sanctitate. Denique si Paulus in epistola ad Titum, à senibus laicis requirit, vt sint casti siue pudici, idem item à nuptis adolescentulis, & idem rursus item à coniugibus in epistola 1. ad Timoth. c. 2. an cum à sacris ministris requirit, vt sint simul *σὺν φρονεσὶ & ἐγκρατῆσι*, id est, casti & continentes, nihil ampliùs requirit? quòd si requirit, dicant nobis isti, qui cælibatum propriè iuris diuini esse negant, quid illud erit? ad communem enim & generalem virtutem continentiæ confugere non possunt: cum, vt antè ostensum est, nunquam in nouo testamento nisi propriè hoc verbū accipiatur. Postremò conscientias isti suas, qui contradicunt, interrogent, vtrum honestum existiment, quòd ad voluptates carnis pertinet, non plus castitatis à sacris ministris, quàm à laicis & seculi hominibus, hoc loco epistolæ à Paulo requiri? quòd si non existimant, quid istud plus castitatis esse potest, nisi vt illi, id est, sacri ministri, omnino ab vxoribus abstineant; hi, id est, laici, non abstineant, si nolint: sint tamen casti & pudici? Sed reuertamur tãdem ad locum Pauli, Vnius vxoris vir. Si enim sua vxore uti, licere sacerdoti,

1. Cor. 7.

ad Tit. c. 2.

Vnius vxoris
vir, quid apud
Paulum.

doti,

doti, noluit, quod ipsa nunc vis verborum, vt demonstraui, confiteri cogit: quis iā nō videt, absurdū esse, hoc solum hīc prohiberi, cum ait, Vnius vxoris vir, nē duas simul ducat, quod ne apud Gentiles quidē licuit, ex quo leges Imperatorū hoc prohibuerūt, vt Theodoretus quoquē in eodē loco reitatur: aut nē duas simul habeat? quod Iudēis licebat, nos autē non sumus sub lege. vtrunq; verò horū omnibus laicis Synodus Nicena c. 26. interdixit: Nemo (inquit) duas simul vxores in matrimoniū accipiat: aut vxori prius ductā alterā superinducat. Ab episcopis verò, & presbyteris, ac diaconis an non decebat, vt plus aliquid Apostolus requireret? nisi fortassē nihil inter populum & sacerdotes Domini distare volūt. Restat ergò, vt hoc velit hęc Pauli Apostoli lex, vt qui Episcopus aut presbyter fieri debet, si non est vxoris inexpertus, semel tantū duxerit vxorē, siue illa mortua sit, siue viuat, à qua deinceps abstinendū ei sit. Diximus quod est legis: dicamus etiā, quod est rationis. Quomodò enim Episcopus aut presbyter filios habebit subditos cū omni castitate, sicut Apostolus in eodē loco præcipit, si licet Episcopo aut presbytero non abstinere ab vxorē sua? quomodò poterit filios ad continentia hortari, si ipse nō est continens? aut quemadmodū cum autoritate eos reprehendere poterit, si noluerint subditi esse in omni castitate? aut quid, inquit beatus Ambrosius, intereffet inter populū & sacerdotē, si eis dē adstringerentur legibus? debet (inquit) præponderare vita sacerdotis, sicut præponderat gratia. Diximus, quod est legis & rationis: dicamus quoquē, quod est testimonij. Beatus Ambrosius in epistola illa longa & eruditissima ad Ecclesiā Vercellensem Episcopo carentē, quę est in x. libro epistolarū eius, hunc locū grauisimē explanans: Apostolus (inquit) est, qui vnus vxoris virū præcipit esse, non quo exortē excludat coniugij, nam hoc supra legem præcepti est, sed vt coniugali castimonia seruet ablationis suę gratiam: nec vt iterū filios in sacerdotio creare Apostolica inuitetur autoritate: habentē enim dixit filios, non facientem, neque coniugium iterare. & paulò pōst, Sed prius cognoscamus, non solū hoc Apostolū de Episcopo & presbytero statuisse, sed etiā patres in concilio Niceni tractatū addidisse, neque clericum quenquā debere esse, qui secunda coniugia sortitus sit. Hactenū Ambrosius. Sanē quidem secuti sunt Niceni patres Canonem Apostolorum 17. loci Pauli interpretem. An dicturi sunt Magd. damnāsse etiā secundas nuptias Synodum Nicenam? sed negabunt fortassis & hunc Canonem Nicenum, & testem eius Ambrosium, qui nihil credunt, nisi quod ipsi fingunt: & seipsis testibus probant. Sed quid mirum, si negent, qui aliquos etiā libros scripturę sanctę Canonicos negare audent? Præterea beatus Basilius in commentarijs Esaia c. 3. Oportet, inquit, vt sit presbyter omnis cōcubitū inexpertus, aut, secundū legē Domini, vnus vxoris vir. Paulus ergò requirit, vt si expertus sit cōcubitum, vnus tantū vxoris concubitū expertus sit, à qua deinceps abstinendū ei sit, alio-

*Rationes mō
nistris altaris
à coniugibus
abstinendum
confirmantes.
I. Tim. c. 3.*

*Pro eadem
sententia tes
timonia.
I. Tim. c. 3.*

*Ambrosius
Niceni pa
tres.*

Basilius

Tertullianus. qui non fuerit pudicus & continens, vt esse præcipit Apostolus. Item Tertullianus lib. 1. ad vxorem, (tametsi in eo non sequimur, quòd secundas nuptias contra Ecclesiasticum & Apostolicum dogma damnauit, quas Apostolus manifestè probat: sed in interpretatione loci Pauli, de Episcopo & presbytero vnius vxoris viro) quantum (inquit) fidei detrahant, quantum obstrepant sanctitati nuptiæ secundæ, disciplina ecclesiæ & præscriptio Apostoli declarat, cum digamos non sinit præsidere: cum viduam alibi in ordinationem, nisi vniuiram, non concedit. Aram enim Domini mundam proponi oportet. Tertulliano ergò authore, ara munda non ponitur, quæ à non continentibus tractatur. Siquidem oportet ità vnius vxoris virum pudicum esse, vt viduam vnius viri vxorem: quæ cum vidua sit, non potest non continens esse. Ad hæc Innocentius primus in epistola 2. c. 9. hunc ipsum locum Apostoli explanans, Vnius (inquit) vxoris virum dixit non permanentem in concupiscentia generandi, sed propter futuram continentiam. Interrogemus hinc Magdeburgenses: Vndè vos probatis, quod dicitis? Quid legis, quid rationis, quid testium profertis? aut cur vobis credi vultis contra scripturam, contra rationem, contra testes? Quòd si adhuc nobis non creditis, à quibus discessistis: interrogate Græcos, qui de cælibatu quoquè à nobis dissentiunt, tametsi non tanto errore, quanto vos: apud illos enim presbyteri non ducunt vxores, etsi ab ijs, quas habent, quas antè duxerunt, non se deinceps continent, quod Apostolus præcipit. Consulite, inquam, omnes Græcos interpretes Canonum Apostolorum, an Canonem istum 17. negent, & eo nuptias secundas damnari dicant? tametsi illi Canonum sextæ Synodi in Trullo conditores, in canone 13. cælibatum Ecclesiæ Romanæ matris omnium ecclesiarum reprehendere audent. Cuius continentiam sacerdotalem accusare, quid aliud est, quàm libidini sacerdotum patrocinari? Et qui illos reprehendere, & patronos libidinis in hac parte appellare, procacis esse putet, an non applaudere illis videatur? & ecclesiæ Catholicæ nolens noceat? Sed de his si quis plura requirit, relegat, quæ postea Magdeburgensibus in tertio libro defensionis Epistolarum pontificum Apostolicorum respondebimus, & inde assumat, nè eadem sine necessitate hic repetamus.

*Innocentius I.
1. tim. con.
pag. 529.*

*Græci nec canonem hunc
Apost. negat.*

Defensio Canonis Apostolorum 27. & quomodo hic Canon interpret sit loci Pauli de Cælibatu sacerdotum & diaconorum. item interpretatio loci Pauli de potestate mulierem sororem circumducendi, ex proprietate verborum, & collatione alterius loci Pauli, & autoritate veterum. Cap. 2.

Pergamus respondere ad reliqua. Et Canon (inquiunt) 27. tantum clericis lectoribus, & cantoribus nuptias permittit: alijs verò non obscure vetat, quod est contra doctrinam Pauli 1. Tim. 3. & 1. Cor. 9. & 1. Timoth. 4.]

Cum